

קשה ומורכב. אפילו סירטו הסתמי של חברה לחיים, לאום קאראכס, זה אצלה בדם, המוצג גם הוא בימים אלה בארץ, אינו יכול להפך את הרושם שהיא עושה.

השחקנים

כאן בדאי להתחיל בהפתעה האחרונה של השנה. רובין ויליאמס, שחקן שנראה בסרטיו הקודמים כמו קאריקטורה מהלכת, משהו שאכן מתאים לסדרות קומיות בטלוויזיה (שם הוא צמח), מתגלה לפתע פתאום כווירטואוז אדיר בבוקר טוב ויאמזאם. כאשר הוא מחזיק את הסרט כולו על כתפיו, או ליתר דיוק בין שיניו. בתפקיד של קריינרדיו הדורס מוסכמות בזעם של קטר שאיבד את מעצוריו, הוא מעניק את אחד המיפגנים המישחקיים המרשימים של השנה. מי שדילג עליו בחלוקת פרסי האוסקר (לטובת מייקל רגלאט), חייב היה להיות או עיוור או משוחרר.

שחקנית מאדסן ב"לילה מסחרר" גם יפה, גם מוכשרת

ועוד משחקי השנה: מיקי רורק, שבקושי אפשר היה לזהות, עד כדי כך שינה את חזותו כדי לגלם את גיבורו של צ'ארלס בוקובסקי (למעשה בן דמותו של הסופר) בעכבר ברים. ניסיון נוסף לרלות את הפיוס מן הבינים, שנשען במידה רבה על כישרון השחקנים בה: ברנו גאנץ', כמלאך המבקש להיות בנתמותה בסירטו של ז'ים ז'נדרס, מלאכים בשמי ברלין. סמל של איפוק אמצעים.

מדהימה באמת היתה הופעתו של השחקן הגרזני אורטאנדיל מאהארדזה בחרטה, הסאטירה השחורה והפראית ביותר נגד הסטאליניזם שנעשתה אי פעם, חתומה עליידי בן עמר של יוסף סטאלין, טנג'וז אבולאדזה.

אולם אם יש אחד הראוי להיות שחקן השנה בתשמ"ח, הרי זה מארצ'ילו מאסטרויאני. אין זו חוכמה גדולה לקבוע שהוא שחקן טוב, אחרי קאריירה ארוכה ופורה כשלו, אולם מפתיע לראות עד כמה הוא מסוגל לחדור לעומק התפקידים המופקדים בידיו, ולא רק להיות נציגו כשר ודם של פדריקו פליני מול המצלמה.

השנה הוא עבר את יוון מן הדורים לצפון, במסע של אמן שנפרד מן האידיאלים, מן החלומות ומן החיים בסירטו של תיאודור אנגלופולוס מנדר הדבורים. ולעומת העגמומיות המלאנכולית שבתפקיד הזה, הוא היה ארכיטקט קל־דעת, החי חיי מותרות והוללות על כספי אשתו הבנקאית, עד שהוא מתאהב אהבה עזה ברוסיה שהוא מכיר בעיר קייט, בסירטו של ניקיטה מיכאלקוב עיניים שחורות.

קשה להעלות על הרעת שני תפקידים שונים זה מזה, ועוד יותר קשה להעלות על הרעת מישהו שמסוגל היה לתת יותר לכל אחד מן השניים, מכפי שעשה זאת מאסטרויאני. נדמה כאילו הוא כלי אידיאלי שבו יכולים בימאים גדולים לצקת בצורה מושלמת את הרמוניות שלהם. אין זה פלא, אם כך, שלפי פילוסופיית החיים שלו הוא חי רק כאשר הוא מגלם תפקיד. ואילו בין סרט לסרט:

(חיזור נורלי) ועוד חצי (וול ספרטי). ופרס אוסקר, אין ספק שהוא שם, בין הגדולים. אבל למרות שהוא נראה כאיש פיקח ומפיק מבריק (וחל מן השתפות בקן הקוקיה ועד לסידרת האוצר הרומאנטי). הוא אישיות קולנועית בינונית מאוד, רחוקה למשל מן העוצמה והזעם החייתי שאביו מסוגל היה להקרין סביבו על הכר.

ועוד כדאי להזכיר שניים שבינתיים מקיימים הבטחות. ניקולאס קויג, כפי שהוא נראה במוכת ירח, ומאתיו מורין, בזכות מטאל נאקט ולמרות יחומים.

ואם יורשה כאן הימור לגבי העתיד הקרוב, הנה שלושה שמות שרדאי לשים לב אליהם. שחקן אחר, ג'וז' מנטניה, ושתי שחקניות, וירג'יניה מאדסן וז'ולייט בינוש. מנטניה הוא כבר כוכב בימה. דיוויד מאמט ניצל אותו היטב בבית הימורים וחזר אליו שוב לסירטו החרש דברים משותים. שעבורו זכה לפרסי מישחק בפסטיבל ונציה האחרון.

שחקנית בינוש ב"הקלות הבלתי נסבלת של הקיום" החבר לא הצליח להכשיל

(המשך מעמוד 23)

ואחר כך לקטן עוד יותר, ולמצות את כל הפוטנציאל הטמון בו. ואכן, סוג גלוי הוא שעל מנת להישרד, צריכים בתייהקולנוע הגדולים להתפצל, אחרת אחת דינם, התנוונות.

התגליות

תגלית השנה היא בראש וראשונה הקולנוע הבריטי. הוא גסס שנים רבות בצל הטלוויזיה הפורחת, עד שבאה הטלוויזיה בעצמה וגאלה

סילבסטר סטאלונה, הענבר הכלי'כול מהסרטים המצויירים. הרומאן של שר עם המצלמה ופילוסופיית החיים של מארצ'ילו מאסטרויאני

הפגעו וכוחו התגלתה ברבים. מי שכן הצליח הוא קורין קוסטנר, שפילס ררכו מסיטי בוסר נוסח פאנאנו עד להיטים אדירים כמו הבלתי מוחרדים וללא מוצא. אחרי שעבר את שעשועי סילוורדו. מן הסתם נראה קוסטנר כוכב איתן, חביב נערות, ובעל פוטנציאל ללהיטים (באמריקה הספיק לעשות עוד אחד, שיוצג בקרוב בארץ, מעריצה צמודה). מצד שני, כישרון המישחק שלו ועוצמת האישיות מוכרים כוכב עבר בשם רוברט טיילור, ומי שזוכר אותו, יודע ודאי שזאת אינה מחמאה גדולה.

הרבה יותר מוצדקת, גם אם מפתיעה, היא הצלחתה האדירה של שר כשחקנית. אותות ראשונים הסתמנו כבר בסילקווד. אולם כשני סרטיה השנה, חשוד, ועוד יותר מזה במוכת ירח, התגלתה כאישיות קולנועית מצודרת, המנהלת רומאן בלתי־אמצעי עם המצלמה ואינה זקוקה לשיעורי רראמה וטכניקות למיניהן כדי לשכנע, היא פשוט לובשת על עצמה את עור הרמות שהיא מגלמת והזהות בינה לבין התפקיד מוחלטת. אין מנוס מלכלול בקטיגוריה הזאת גם את מייקל רגלאט. כשלוכותו להיט ענק אחד

אותו. במימון משותף, ותוך שימוש באנשים שהוכשרו עליידי המסך הקטן, חזר הקולנוע הבריטי והפגין חיוניות ומרץ. אולי השפה החזותית עדיין לא התאימה עצמה למסך הגדול, אבל סרטים כמו לו היית כאן, זקוף אח האוזן, או ריטה סו ובוב גם הוא בהחלט שווים צפייה ולוא רק משום שהם מתעקשים לחרוג מן השיגרה. אחת הברכות של השנה הזאת, היתה דווקא ריבוי הסרטים שלא נעשו בהוליווד, ביניהם למשל סרטיה של היפאני יוזו איטמלי. בזכות פסטיבלי חיפה וירושלים, השתכנעו מפיצי הסי איטמי, טאמפופו ונברת מסי'הכנסה הוכיחו שיש מקום להעזה.

שתי הסאטירות החברתיות שלוחות־הרסן הל־לו נושכות אמנם בראש וראשונה את היפאני הממוצע, אבל לא רק אותו, כפי שהסתבר לקהל הישראלי שהלך לראות את הסרטים והבין היטב במה המדובר, בין אם זה בעניין זלילה אובססיבית, או העלמות מס כדרך חיים.

ככלל, המיזרח החזיק צופן בחובו עוד הרבה הפתעות, אם המפיצים יתמידו בדרכם. פקין בלוח המסרופ ככר מוצג, וקיין אצל סבא המופלא עומד לעלות גם הוא בקרוב על כרי הארץ. כן ירבו. ואולי התגלית החשובה ביותר של השנה הם דווקא הסרטים שהמפיצים הישראליים רילגו עליהם במשך שנים רבות מתוך הנחה שהם בלתי־מיסחריים לחלוטין, והנה, כאשר הביאו אותם סווי־סוף, הצביעו גם הביקורת וגם הקהל לזכותם. כך למשל הקומדיה השנונה של פרסטון סטי רג'ס ליידי איב, ההיסטוריה המרוכזת של איטליה אחרי המילחמה, כפי שהיא מובאת בספורם של שלושה ירדים, נאהבנו כל כך של אמורה סקולה, וכמוכן, המיבצו הנסתר של אקירה קורוסאווה, שילוב מופלא של סרט פעולה, קומדיה והרפתקות, עם מוסר השכל ווירטואוזיות קולנועית.

הכוכבים

כאן כמו בן מתחשק להזכיר בראש וראשונה את סילבסטר סטאלונה וארנולד שווארצנגר. אלא שמנפח־החזה המיקצועיים הללו, גם אם נוכחותם קורעת עיניים (איך לא?), שיגעו את ההמונים פחות מכפי שאפשר היה לצפות. אשר לטאלונה, שבילה חודשים בארץ והותיר אחריו ערימה של אגרות, שערוורית ופיות פעורים, אחרי אסבו 3 הוא בהחלט ראוי לתואר "בריחת השנה". האיש שהחליט להכתיר

שחקנים מאנפרדי וסנצ'רלי ב"אהבנו כל כך" עדיף יין ישו